

МІЖНАРОДНИЙ ПІСЕННИЙ КОНКУРС ЄВРОБАЧЕННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕТАП ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Мета статті – розглянути основні тенденції і перспективи розвитку пісенного конкурсу Євробачення в медіа-просторі України; розкрити історію та специфику конкурсу, історію триумфів, правила участі та можливості проекту, специфику та функціонування, показавши їх роль в європеїзації та євроінтеграції української культури. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні компаративного, історико-логічного, аналітичного методів. Зазначений методологічний підхід дозволяє розкрити та піддати аналізу пісенний конкурс, що транслювався на українському каналі. **Наукова новизна.** Вперше у цій статті намагалися висвітлити специфику та основні тенденції пісенного конкурсу Євробачення, розглянути його як шоу, як фактор європеїзації та євроінтеграції української культури. Проте недостатня розробленість в науці проблеми робить деякі положення дискусійними, розв'язання яких є важливим для сучасного культурного життя. **Висновки.** Конкурс Євробачення дає можливість нашим артистам нести свою творчість в Європу, у світ, тим самим інтегрувати українську культуру. Цей конкурс є стимулом для українських артистів, які, перш ніж виходити на світовий ринок у конкурсі Євробачення, - європеїзують свою творчість, роблять якісний європейський продукт світового рівня, не втрачаючи при цьому кодовості української нації та культури. Міжнародний пісенний конкурс Євробачення - високий ступінь інтеграції України у світову культуру масового зразка.

Ключові слова: міжнародний пісенний конкурс Євробачення. європеїзація, євроінтеграція.

Дружинець Маріанна Ігорівна, преподаватель кафедры эстрадного пения Киевской муниципальной академии эстрадного и циркового искусства, соискатель Национальной академии руководящих кадров культуры и искусства

Международный песенный конкурс Евровидение как важный этап интеграции украинской культуры

Цель статьи - рассмотреть основные тенденции и перспективы развития пісенного конкурса Евровидение в медиа-пространстве Украины; раскрыть историю и специфику конкурса, историю триумфов, правила участия и возможности проекта, специфику и функционирования, показав их роль в европеизации и евроинтеграции украинской культуры. **Методология** исследования заключается в применении сравнительного, историко-логического, аналитического методов. Указанный методологический подход позволяет раскрыть и подвергнуть анализу пісенный конкурс, который транслировался на украинском канале. **Научная новизна.** Впервые в этой статье пытались осветить специфику и основные тенденции пісенного конкурса Евровидение, рассмотреть его как шоу, как фактор европеизации и евроинтеграции украинской культуры. Однако недостаточная разработанность в науке проблемы делает некоторые положения дискуссионными, решение которых важно для современной культурной жизни. **Выводы.** Конкурс Евровидение дает возможность нашим артистам нести свое творчество в Европу, в мир, тем самым интегрировать украинскую культуру. Этот конкурс является стимулом для украинских артистов, которые, прежде чем выходить на мировой рынок в конкурсе Евровидение, - европеизируют свое творчество, делают качественный европейский продукт мирового уровня, не теряя при этом кодовости украинской нации и культуры. Международный песенный конкурс Евровидение - высокая степень интеграции Украины в мировую культуру массового образца.

Ключевые слова: международный песенный конкурс Евровидение. европеизация, евроинтеграция.

Druzhinets Marianna, lecturer of the pop music department of Kyiv Municipal Academy of Pop and Circus Arts, the candidate of the pop art department of National Academy of Management of Culture and Arts

International European song competition as an important stage of integration of Ukrainian culture

The purpose of the article is to consider the main tendencies and prospects of development of the Eurovision Song Contest in the media space of Ukraine; to reveal the history and specifics of the competition, the history of the triumphs, rules of participation and opportunities of the project, specifics, and functioning, to show their role in the Europeanization and European integration of Ukrainian culture. **The methodology** of the study applies comparative, historical and logical, analytical methods. This methodological approach allows us to open and analyze the song contest broadcast on the Ukrainian channel. **Scientific novelty.** The author in this article tries to highlight the specifics and main trends of the Eurovision Song Contest for the first time, to consider it as a show, as a factor of Europeanization and European integration of Ukrainian culture. However, the lack of sophistication in the science of this matter makes some propositions controversial, the resolution of which is important for contemporary cultural life. **Conclusions.** The appearance of the Eurovision Song Contest indicates a high degree of integration of Ukraine into the world culture of the mass specimen. Having received high starting ratings, such projects are certainly widely represented in the Ukrainian television space. The Eurovision contest enables our artists to bring their creativity to Europe, to the world, thus integrating Ukrainian culture. This competition is an incentive for Ukrainian artists who, before entering the world market in the Eurovision Song

Contest, provide Europeanization of their creativity, making a high-quality European product of the world level, without losing the coding of the Ukrainian nation and culture. The Eurovision Song Contest has a high degree of integration of Ukraine into the world culture of the mass specimen.

Key words: International Eurovision Song Contest, Europeanization, European integration.

Яскравим явищем в культурному просторі України є пісенний конкурс Євробачення (англ. Eurovision Song Contest; фр. Concours Eurovision de la chanson), у якому відбувається змагання учасників-конкурсантів різних країн, що демонструють свої здібності, уміння й обдарування.

Міжнародний пісенний популярний конкурс Євробачення та велика кількість шоу на екрані, присіклива увага до них з боку журналістики, дані соціологічних опитувань про високий рейтинг подібних передач обумовлюють актуальність дослідження цього питання. Стан вивчення телешоу ще не можна назвати задовільним, не вистачає комплексних досліджень, у яких би простежувалися культурно-історичні прогресії, поглиблений культурологічний аналіз міжнародного пісенного конкурсу та його ролі у європейзації творчості артистів, учасників та євроінтеграції культури України, хоча варто звернути увагу на низку цікавих досліджень соціологічного, психологічного, культурологічного, музикознавчого напрямів, у яких зроблено важливі узагальнення.

У процесі вивчення телешоу, конкурсів-шоу не можна оминути загальні дослідження шоу як феномена культури (І. Коротаєва, В. Стаметов), шоу-технологій та загальної шоуїзації суспільства (К. Акопян, Н. Дубовик, М. Макуценко, А. Скрипка). Концепт телевізійного шоу вже розробляється сучасними вченими, зокрема є праці про особливості історичного телешоу (А. Урушадзе, Т. Хлініна) та реаліті-шоу (Є. Гуцал, А. Оборська, А. Савенко, С. Уразова, Т. Шоріна).

Дослідники обирають різні критерії для визначення поняття «шоу»: характерні ознаки будь-якого видовища, комунікативну складову, сокультурну специфіку, онтологічні виміри. Такі підходи свідчать не лише про масштабність та багатофункціональність означеного феномена, а й про його глибоке проникнення в усі сфери життя суспільства. Це явище вчені називають шоуїзацією. Так, Н. Дубовик у праці «Шоутизація сучасної культури», доходить висновку, «шоу виходить за рамки телебачення та індустрії розваг, стаючи сучасною карнавалізованою формою культури, що дозволяє автору говорити про явище «шоутизації» [2, 224]. А. Скрипка у розвідці «Шоу-технології як форма соціальної комунікації» наголошує, що шоу стає універсальною комунікативною практикою сучасного суспільства, елементи якої проникають в сфери суспільного життя [8, 8]. Ю. Романенко подає своє тлумачення терміна «шоуїзація» у «Проективному філософському словнику», дослівний переклад – «показуха». На думку автора, шоуїзація – це устан сучасної цивілізації, обумовлена тотальним розповсюдженням засобів масової інформації та комуніції, яка виражається у маніпуляції зором натовпу, постійному прагненні виставити будь-які факти, явища напоказ, задоволення гіпертрофованої психологічної потреби у видовищах [7, 7]. К. Акопян під терміном «шоуїзація» у праці «Шлягеризація, шоуїзація і ексгібіціонізація в сучасній культурі» має на увазі відносно самостійний процес розповсюдження шоу як специфічного соціокультурного феномена [1, 5].

Євробачення – популярний конкурс-шоу естрадної пісні серед країн-членів Європейського мовного союзу (EBU). Конкурс проходить щорічно, починаючи з 1956 року, і є одним з найбільш популярних неспортивних заходів у світі. Україна стала активним учасником конкурсу з 2003 р. Менеджмент конкурсу з української сторони здійснює Національна телекомпанія України, загальну координацію цього міжнародного конкурсу здійснює Європейська Мовна Спілка [6].

Ідея створення щорічного конкурсу Євробачення народилася в 1950 році. Це був період після Другої світової війни, а головною метою стало об'єднання артистів з усіх країн, які входили до Європейської спілки та транслювання їх виступів у рамках одного грандіозного концерту. Прообразом став італійський музичний фестиваль «Санремо» 1951 року. Перший європейський пісенний конкурс відбувся 24 травня 1956 року під назвою «Eurovision Grand Prix» в місті Лугано (Швейцарія). У ньому взяли участь лише 7 країн, а кожен учасник виконував 2 пісні. Вже наступного року для учасників ввели обмеження на виконання тільки 1 композиції. Згодом назву було змінено на «Concours Eurovision de la chanson». Євробачення транслювалося за підтримки Європейської мовної спілки (ЕМС), яка, окрім пісенного конкурсу, транслювала різноманітні програми новин, спорту та висвітлювала спеціальні події. Однак саме Євробачення і досі є найпопулярнішою програмою ЕМС. Від 2000 року Євробачення має одну особливість – «Правило Великої п'ятірки». Велика п'ятірка – це країни, які спонсують конкурс, а тому одразу потрапляють до фіналу. Цими країнами є Франція, Німеччина, Великобританія, Іспанія та Італія. До 2004 року формат проведення шоу передбачав лише фінал, тобто проводився 1 день. Але, оскільки кількість охочих приєднатися до музичного свята щороку збільшувалась, виникла потреба у півфіналі. Формат проведення Євробачення у 2 півфінали та фінал існує з 2008 року [5].

Обмежень щодо громадянства виконавців немає, однак щоб взяти участь у конкурсі учаснику повинно виповнитись 16 років. Від кожної країни в конкурсі бере участь один представник (соліст або група не більше 6 учасників), який виконує пісню тривалістю не більше трьох хвилин. Після виступу всіх учасників найбільш популярна пісня визначається шляхом телеголосування, у якому беруть участь усі країни, які виступали у фіналі та півфіналі, а також голосуванням членів журі [5].

Україна є єдиною європейською країною на Євробаченні, яка завжди успішно проходила пе-редфінальні відбори (коли їх треба було проходити) і завжди виступала у фіналі в роки своєї участі в конкурсі. Україна дебютувала на Пісенному конкурсі Євробачення 2003 року. Її представив співак Олександр Пономарьов із піснею «Hasta la Vista», де посів 14 сходинку. У 2004 році співачка Руслана з піснею «Wild Dances» здобуває перемогу й право на проведення ювілейного 50-го Пісенного міжнародного конкурсу Євробачення в Україні. Європу підкорив номер української конкурсантки: справжнє шоу склалося з шаленого ритму, в основі якого відчувався фольклорний наспів запальної пісні виконавиці, її «диких танців» разом із хореографічним колективом «Життя», та виразні сценічні костюми. На Пісенному конкурсі Євробачення 2005 року Україну представив гурт «Гринджоли» з піснею «Разом нас багато», де посів 19 сходинку. У 2006 році Тіна Кароль з піснею «Show Me Your Love» посідає 7 місце. Визначним і виразним виступом України в Європі вважають номер Верки Сер-дючки (Андрія Данилка) у 2007 році. Саме цей виступ приніс Україні срібло. У 2008 році Україну на конкурсі представляла Ані Лорак з піснею «Shady Lady», співачка принесла нашій країні теж 2 місце; у 2009 році – Світлана Лобода з піснею «Be my Valentine», артистка посіла 12 місце. У 2010 році нашій країні 10 місце привезла Alyosha з композицією «Sweet People», у 2011 році – 4 місце здобула Міка Ньютон з піснею «Angel». У 2012 році представляла нашу державу Гайтана і зайняла 15 місце. Злата Огнєвич з піснею «Gravity» у 2013 році знову повернула Україну на п'єдестал пошани. Номер, який представила українка, був видовищним: Ігор Вовковинський виніс Злату на руках і поставив на платформу-камінь, де вона перебувала під час всього виступу. За казкову пісню Україні віддали 214 балів – і це принесло у нашу скарбничку «бронзу». Марія Яремчук з піснею «Tick-Tock» на Євробачення у 2014 році в Копенгагені влаштувала справжнє шоу і отримала 6 місце. У 2015 році Україна вперше за всю історію конкурсу, у зв'язку зі складною ситуацією в країні, не брала участі у конкурсі. У 2016 році Україну представляла співачка Джамала з піснею «1944», яка здобула перемогу, набравши 534 бали. Це друга перемога України на пісенному конкурсі Євробачення. У 2017 році на конкурсі Євробачення-2017 Україну представив гурт «O.Torvald» з піснею «Time», яка зайняла 24 місце (це найгірший результат в історії участі України). На Євробаченні 2018 Україну представив співак Melovin, де отримав 17 місце [9]. У 2019 році перемогу на національному відборі отримала Maruv, та через політичні конфлікти, які виникли під час фінального ефіру та в подальшому, Україна не брала участі в конкурсі. Історію участі подаємо в таблиці.

Рік	Виконавець	Мова / Пісня	Переклад	Фінал	Бали	ПФ	Бали
2003	Олександр Пономарьов	Англійська «Hasta la Vista»	«До побачення»	14	30	Без півфіналів	
2004	Руслана	Українська «Wild Dances» англійська	«Дикий танець»	1	280	2	256
2005	«Гринджоли»	Українська «Разом нас багато»		19	30	Організатор	
2006	Тіна Кароль	англійська	«Покажи мені своє кохання»	7	145		146
2007	Верка Сердючка	німецька, англійська	Танець «Лаша Тумбай»	2	235	Торічний ТОП-10	
2008	Ані Лорак	Англійська «Shady Lady»	«Загадкова леді»	2	230	1	152
2009	Світлана Лобода	англійська	«Будь моїм Валентином»	12	76	6	80
2010	Alyosha	англійська	«Любі люди»	10	108	77	7
2011	Міка Ньютон	англійська	«Янгол»	4	159	6	81
2012	Гайтана	англійська	«Будь моїм гостем»	15	65	8	64
2013	Злата Огнєвіч	англійська	«Тяжіння»	3	214	3	140
2014	Марія Яремчук	англійська	«Тік-Так»	6	113	5	118
2015	Не брала участі						

2016	Джамала	англійська, кримсь-коттарська	«1944»	1	534	2	287
2017	«O.Torvald»	англійська	«Час»	24	36	Організатор	
2018	Mélovin	Англійська «Under the Ladder»	«Під драбиною»	17	130	6	179
2019	Не брала участь						

Національний відбір — музичний конкурс, організований телекомпанією НСТУ (з 2016 року спільно з СТБ), що визначає представника України на пісенному конкурсі Євробачення. У перший ж рік спільногого проведення з «СТБ» шоу встановило рекорд України за смс-голосуванням, отримавши 344 268 унікальних голосів, з яких 37,77% підтримало Джамалу. НСТУ забезпечує онлайн-трансляцію для іноземців з англомовним коментатором. 2018 року всі прямі ефіри нацвідбору на Євробачення транслюються в прямому ефірі на телеканалах СТБ і UA:ПЕРШИЙ, а також в онлайні [3].

Правила проекту (2016-2019) включають попередній відбір, півфінал, фінал. Для участі у національному відборі необхідно представити виключно авторську пісню, яка жодним чином не була оприлюднена до 1 вересня попереднього року. Участь у всеукраїнському попередньому відборі можна брати у два способи: направити заявку на участь за формою, наведеною на сайтах ПрАТ «ММЦ-СТБ» та НТКУ або прийти на відбір в одному з шести міст України (Запоріжжя, Харків, Одеса, Львів, Дніпро, Київ). Одного з фіналістів відбору визначають за результатами онлайн-голосування. Особи, що бажають скористатися цією можливістю, повинні обрати відповідно опцію на сайті при поданні анкети, що зробить анкету та матеріали, вказані на сайті як обов'язкові, доступними для перегляду всіх відвідувачів сайту. Голосування можуть здійснювати тільки відвідувачі сайту, що знаходяться на території України.

Півфінал складається з чотирьох або трьох турів і фінального туру з оголошенням переможця. У кожному турі беруть участь від 7 до 12 учасників, таким чином, кожен з переможців 1-го етапу може брати участь в одному турі півфіналу. Після завершення виступу кожного учасника 2-го етапу відбору, члени журі мають право прокоментувати виступ, висловити свої побажання та надати поради. До наступного етапу відбору проходять учасники півфіналу, що визначаються журі та глядачами відбору спільно. Оголошення переможців півфіналу здійснюється в день проведення того чи іншого півфіналу. У результаті проведення півфіналів обираються від 7 до 12 переможців півфіналу, по 2-3 переможці кожного з турів півфіналу. Півфінал відбору транслюється у прямому ефірі телеканалів «СТБ» та «UA:Перший».

До участі у фіналі допускаються лише переможці півфіналу. Єдиним переможцем фіналу, який представлятиме Україну на конкурсі Євробачення, визнається учасник фіналу, який визначається журі та глядачами відбору спільно за правилами, що будуть оголошені додатково у прямому ефірі фіналу відбору. Оголошення переможця здійснюється в прямому ефірі фіналу. Фінал відбору транслюється у прямому ефірі телеканалів «СТБ» та «UA: Перший».

За 13 виступів на Євробаченні Україна здобула два «золота», два «срібла» та одну «бронзу». Після тріумфу Джамали Київ приймав головне пісенне шоу Європи, країну представив рок-гурт O.Torvald [3].

Національний відбір — можливість для молодих і незалежних артистів проявити себе і презентувати свою творчість великій аудиторії. Тому хотілося б, щоби кожен етап відбору давав глядачам змогу побачити і оцінити якість інновацій; дізнатися трохи більше про музику, що народжується в незалежній Україні. Євробачення відкриває телеаудиторії, український музичний горизонт і його таланти.

Тільки побачивши і почувши артиста наживо, можна давати якесь оціночне судження і тим більше гарантії. Записані в студії пісні — це одне, а виступ живцем — зовсім інше. Смислове навантаження композиції та меседж, який музиканти відправляють зі сцени, безумовно важливі, але свої оцінки в кінцевому підсумку кожен отримає за музику і аранжування, за те, наскільки якісно зроблений музичний продукт і вміння триматися на сцені. Будь-які тренди працюють тільки тоді, коли є бездоганне виконання, оригінальність і прорив взвучанні.

Цікаві ті учасники «Євробачення», які схильні до самобутності і оригінальності. Євген Філатов, композитор, саунд-продюсер, засновник українського гурту The Maneken, саунд-продюсер гуртів ONUKA і The Elephants, член Нацвідбору пісенного конкурсу «Євробачення» зазначав: «Цікаво спостерігати у Нацвідборі за гуртом «ЦеЩо». І хоча в житті "тато" цього проекту Влад Троїцький — театральний режисер, я в повній мірі можу назвати його музичним продюсером. Створені ним колективи «ДахаБраха» і Dakh Daughters — суперсамобутні музиканти, які довели, що оригінальна українська музика може завоювати весь світ. Тому я дуже сподіваюся, що і «ЦеЩо» покажуть відмінний номер. Ще одні музиканти, які заслуговують на увагу — гурт Brunettes Shoot Blondes. Оригінальність, унікальність і величезну роботу, яка була виконана, у них є великий шанс бути оціненими за заслугами. Важливо

пам'ятати, «Євробачення» – це шоу» [10]. І шоу в цьому конкурсі, погодимося з композитором, саунд-продюсером, відіграє не менш важливу роль, ніж музика.

Таким чином, поява пісенного конкурсу Євробачення, свідчить про високий ступінь інтеграції України у світову культуру масового зразка. Отримавши високі стартові рейтинги, такі проекти, безумовно, широко представлені в українському телевізійному просторі. Євробачення – це конкурс, який дає можливість нашим артистам нести свою творчість в Європу, у світ, тим самим інтегрувати (інтеграція – асиміляція різновідмінних елементів культури в єдину культуру) українську культуру. Цей конкурс є певним стимулом для українських артистів, які перш ніж виходити на світовий ринок у конкурсі Євробачення, – європейзують (європеїзація – внутрішні зміни відповідно до західноєвропейських стандартів [4]) свою творчість, роблять дійсно якісний європейський продукт світового рівня, не втрачаючи при цьому своєї авторської самобутності та кодовості української нації та культури.

Література

1. Акопян К. Шлягеризация, шоуизация и экзгибиционизация в современной культуре. Горизонты культуры: от массовой до элитарной. Санкт-Петербург, 2008. С. 15-21.
2. Дубовик Наталия Шоуизация современной культуры. В МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія, 2010. № 7. С. 224-233.
3. Євробачення національний відбір. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення 12.09. 2019).
4. Європеїзація. Євроінтеграція. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення 1.09.2019).
5. Історія виникнення пісенного конкурсу Євробачення. URL: <https://konkursevrov.blogspot.com/> (дата звернення 12.08.2019).
6. Пісенний конкурс Євробачення. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення 7.09.2019).
7. Романенко Юрій. Шоуизация. Проективный философский словарь: Новые термины и понятия. URL : http://ontoiimago.spb.nl/article_139.html (дата звернення 12.09.2019).
8. Скрипка Анна. Шоу-технології як форма соціальної комунікації : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. соціологічних наук : спец. 22.00.04. Харків, 2010.
9. Україна на пісенному конкурсі Євробачення. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення 12.08.2019).
10. Чому "Євробачення" – це в першу чергу шоу, і чого варто від нього очікувати. Інтерв'ю Євгена Філатова. URL: https://vk.com/@eurovision_ua-chomu-vrobachennya-ce-v-pershu-chergu-shou-chogo-varto-vd-no (дата звернення 18.09.2019).

References

1. Akopjan, K. (2008). Hit-anization, show-anization and exhibitionism in contemporary culture. Ghoryzontu kuljturnu: ot massovoj do əlytarnoј. Sankt-Peterburgh. (pp. 15-21). Sankt-Peterburh [in Russian].
2. Dubovyk, Natalya. (2010). Show-anization of modern culture. V MIST: Mystectvo, istorija, suchasnistj, teoriya, 7, 224-233 [in Ukrainian].
3. 3.Eurovision national selection. (data zvernennia 12.09. 2019). Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.
4. 4.Europeanization. European integration. (data zvernennia 1.09.2019). Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
5. 5.History of the Eurovision Song Contest. (data zvernennia 12.08.2019). Retrieved from: <https://konkursevrov.blogspot.com/>.
6. 6.Eurovision Song Contest. (data zvernennia 7.09.2019). Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.
7. Romanenko Juryj. (data zvernennia 12.09.2019). Show-anization. Proektyvnij fylosofskyj slovarj: Novye termyny u ponjatju. Retrieved from: http://ontoiimago.spb.nl/article_139.html.
8. Skrypka, Anna. (2010). Show-technology as a form of social communication. Extended abstract of candidate's thesis. Xarkiv [in Ukrainian].
9. Ukraine at the Eurovision Song Contest. (data zvernennia 12.08.2019). Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
10. Why Eurovision is a show and what is to be expected from it. Interview with Yevgen Filatov. (data zvernennia 18.09.2019). Retrieved from: https://vk.com/@eurovision_ua-chomu-vrobachennya-ce-v-pershu-chergu-shou-chogo-varto-vd-no.

*Стаття надійшла до редакції 21.11.2019 р.
Прийнято до публікації 17.12.2019 р.*